

با درخت دانش، گام به گام پیشرفت خود را ارزیابی کنید.

گام اول: میزان تسلط خود را با رنگ مشخص کنید.
آبی: خیلی خوب
سبز: متوسط
زرد: مسلط نیستیم.

گام‌های بعدی: اگر در گام اول به آن مبحث مسلط نیستید و دانش خود را در حد رنگ زرد ارزیابی کردید، در نوبت‌های بعدی مطالعه و تمرین، در صورتی که پیشرفت کردید می‌توانید خانه‌های سبز یا آبی را رنگ کنید.

اقتصاد چیست؟

کلید واژه‌ها:

نیازهای انسان، منابع و امکانات نامحدود، محدودیت، کم‌یابی، انتخاب، هزینه‌ی فرصت، علم اقتصاد، آموزه‌های اسلامی، کالا، خدمات، فعالان عرصه‌ی اقتصاد

اقتصاد چیست؟

(فصل اول)

چرا علم اقتصاد را می‌آموزیم؟

* انسان به عنوان جانشین خدا روی زمین، اهداف، برنامه‌ها و مأموریت‌هایی از جمله **آبادانی زمین** را دارد. **رفع نیازهای خود، خانواده و دیگران**

* در تصویر ساده از زندگی انسان با دو مفهوم **نیازهای انسان** و **منابع و امکانات** روبه‌رو می‌شویم.

حال دانش اقتصاد به انسان چه کمکی می‌کند؟

* به انسان کمک می‌کند تا برای رفع نیازها: از منابع و امکانات به نحو **صحیح و بهینه** استفاده **و بهترین‌ها** را انتخاب کند.

نیازهای انسان:

- ۱- **محرك انسانی برای فعالیت و تلاش**
- ۲- انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم به رفع آن نیاز می‌گیرد و **پس از رفع، احساس رضایت می‌کند.**
- ۳- نیازهای انسان **مراتبی** دارد: **اولین مرتبه، نیازهای مادی** است. (نیاز به غذا / آب سالم / سرپناه / امنیت) اما نیازهای انسان به نیازهای مادی **محدود نمی‌شود** بلکه نیازهای عاطفی، روحی، نیاز به علم، هنر، فرهنگ، دین و اخلاق، نیاز به ارتباط و تعامل با انسان‌ها و ... را نیز دارد و بدون رفع آن‌ها به **کمال** نخواهد رسید.
- ۴- انسان موجودی **کمال‌جو** است. (با برآورده شدن پاره‌ای از نیازها، احساس **بی‌نیازی** به او دست **نمی‌دهد**، بلکه **نیازهای تازه‌ای** در او شکل می‌گیرد).
- ۵- اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال جویی = سیری‌ناپذیری خواهد شد.
- ۶- اگر انسان در رفع نیازهای طبیعی خود، مراتب را طی نکند و در یک مرتبه باقی بماند، برای سیراب نمودن حس کمال‌جویی خود، اقدام به خلق نیازهای کاذب می‌کند.
- ۷- پیگیری نیازهای کاذب یا زیاده‌روی در رفع نیازهای مادی ← **منجر به** توقف و یا انحطاط انسان

منابع و امکانات:

- ۱- خداوند منابع، امکانات و ثروت‌های طبیعی و انسانی را به **امانت** در اختیار **جانشین خود (انسان)** قرار داده تا با رفع نیازهای خود و هم‌نوعانش، مأموریتی را که دارد (آبادانی زمین و رفع نیازهای خود، خانواده و دیگران) به جا آورد.
- ۲- منابع و امکانات در دسترس انسان (زمین‌های کشاورزی، ذخایر معدنی، منابع طبیعی، سرمایه و نیروی کاری که در اختیار جامعه است) **محدود** است.
- * ممکن است زمین‌های کشاورزی نسبتاً زیادی در اختیار جامعه باشد **اما** زمین مرغوب دارای بازدهی یا زمین نزدیک به محل زندگی و تجمع انسان‌ها محدود است.
- * ذخایر معدنی فراوانی در کره‌ی زمین وجود دارد **اما** به دلیل ناشناخته بودن یا محدود بودن دانش فنی بشر یا استفاده‌ی بی‌رویه از این منابع، محدود است.

استفاده از منابع باید }
با حفظ و صیانت (نگهداری) از آن
و رعایت بین نسلی } همراه باشد.

۳- انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد:

منابع و امکانات } هم امکان مصارف متعدد دارند.
هم با روش‌های مختلفی می‌توان از آن‌ها استفاده کرد.

⇐ انسان به دلیل محدودیت‌هایش نمی‌تواند همه‌ی آن‌چه را می‌خواهد هم‌زمان و همیشه داشته باشد. ⇐ باید انتخاب کند.

به عنوان مثال زمین کشاورزی را می‌توان هم }
زیر کشت پنبه برد (برای تولید پوشاک)
زیر کشت گندم برد. (برای تهیه‌ی غذا)

۴- به دو محدودیت منابع }
۱- منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. **کمیابی** گفته می‌شود.
۲- انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد.

مسئله‌ی اقتصادی:

با توجه به این نکات که: }
۱- نیازهای انسان **گونگون** و نامحدود است.
۲- انسان در بهره‌برداری از منابع محدودیت دارد.
۳- منابع و امکانات **محدود** است. (انسان باید با بهترین روش و در بهترین محل استفاده، انتخاب **بهبه‌ای** را از منابع به عمل آورد و **بیش‌ترین منافع** را برای خود و جامعه تأمین کند.)

* **مهم‌ترین مسئله‌ی زندگی و موضوع اصلی علم اقتصاد: انتخاب**

* **بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟**

روشی است که بتوان با استفاده از منابع، **بیش‌ترین میزان منافع و سطح بالاتری از رفاه** را برای انسان فراهم کرد.

مسئله‌ی انتخاب:

- * انسان‌ها در انتخاب‌هایشان (به‌حکم فطرت و سرشت خود) به دنبال **بیش‌ترین منافع و کم‌ترین هزینه و ضرر** هستند.
- * در هر انتخاب منافع و هزینه‌های آن را مورد توجه قرار می‌دهند. اگر **منافع < هزینه** باشد، **انتخاب** می‌کنند و اگر **منافع > هزینه** باشد، **صرف‌نظر** می‌کنند.
- * انسان ممکن است در **تشخیص منافع و هزینه‌ها اشتباه کند و انتخاب نادرستی** داشته باشد.
- * انسان در مورد «**روش انتخاب**» (هزینه - فایده) **هیچ‌گاه اشتباه نمی‌کند.**
- * برخی از انسان‌ها **عقلانیت محدود** دارند. (منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی می‌بینند / نگاهی کوتاه‌مدت دارند / در تعیین فهرست کامل هزینه‌ها، ضررها و میزان آن‌ها خطا می‌کنند.)
- * این دسته از انسان‌ها (مانند تولیدکننده‌ای که کالای بی‌کیفیت تولید می‌کند یا فروشنده‌ای که کم‌فروشی می‌کند و ...) **منفعتی کم، موقتی و کوتاه‌مدت** را با **منافع زیاد و دائمی و بلندمدت** جایگزین کرده و **عقلانی رفتار نمی‌کنند.**

هزینه‌ی فرصت:

- * هر انتخاب مستلزم از دست دادن انتخاب یا انتخاب‌های دیگر است.
 - * افراد و جوامع با هر انتخابی، «بده - بستان» می‌کنند. (چیزی را انتخاب می‌کنند و چیزی یا چیزهایی دیگر را از دست می‌دهند).
 - * افراد و جوامع همیشه بهترین و برترین گزینه‌ی خود را از نظر منافع، انتخاب می‌کنند.
- مثال** کشاورزی که زمین زراعی در اختیار دارد اما نمی‌داند در زمین خود چه محصولی را بکارد، ابتدا وی فهرستی از محصولات را ارائه می‌دهد سپس با محاسبه‌ی منافع حاصل از فروش آن‌ها در پایان کار، مشورت و مطالعه‌هایی که انجام می‌دهد، محصولات پیشنهادی خود را از لحاظ سودآوری از بالا به پایین مرتب می‌کند و در انتها بهترین انتخاب را انجام می‌دهد.

۸ میلیون ریال	منافع حاصل از فروش گندم
۷ میلیون ریال	منافع حاصل از فروش توت‌فرنگی
۵ میلیون ریال	منافع حاصل از فروش جو
۴ میلیون ریال	منافع حاصل از فروش پنبه

- * درست است که فرد هیچ هزینه‌ای به ظاهر نکرده است اما وی با انتخاب خود، منافع حاصل از دومین انتخاب خوب خود را از دست داده است. (فرد به‌طور همزمان امکان کاشت دو محصول را ندارد).
- * اگر کشاورز در زمین خود گندم بکارد، منافع کاشتن محصول دیگر توت‌فرنگی را در نخواهد داشت و مقدار منافع از دست داده حاصل از کاشت توت‌فرنگی (۷ میلیون ریال)، هزینه‌ی فرصت کاشت گندم است.

تعریف علم اقتصاد:

- * علم اقتصاد درباره‌ی **چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش** مطالعه می‌کند = **علم انتخاب**
- * تصمیمات انسان در مورد مسائل اقتصادی، **ریشه** در نیازها و خواسته‌های نامحدود او دارد.
- * علم اقتصاد، علمی است که انتخاب‌های بشر را به‌صورت رابطه‌ی بین منافع و عوامل **تولید کمیاب** - که موارد استفاده‌ی مختلف دارند - و **نیازهای مادی نامحدود** او مطالعه و با ارائه‌ی **بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت** می‌کند.

تعریف علم اقتصاد در بردارنده‌ی سه نکته‌ی مهم است:

- ۱- نامحدود بودن نیازها
- ۲- کمیابی منابع (منابع محدود هستند و انسان‌ها در بهره‌برداری منابع محدودیت دارند).
- ۳- امکان مصارف متعدد منابع

هدف علم اقتصاد:

راهنمایی انسان برای **بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش** به‌منظور استفاده از منابع و امکانات خویش

علم اقتصاد درباره‌ی چه موضوعاتی بحث می‌کند؟

- * در هر یک از علوم بشری، دانشمندان با استفاده از روش‌ها و آزمایش‌های مرتبط درباره‌ی موضوعات و مسائل خاصی مطالعه می‌کنند.
- * دانشمندان علوم اقتصادی هم موضوعات اقتصادی (تولید، مصرف، توزیع، تجارت، قیمت، رشد و پیشرفت فقر، مالیات و ...) را با روش‌های علمی مورد مطالعه قرار می‌دهند.
- * **دانش اقتصاد** با دقت درباره‌ی انواع منافع و هزینه‌ها به انسان‌ها / سازمان‌ها / کشورها کمک می‌کند تا بهترین انتخاب‌ها را در استفاده از منابع و امکانات خویش انجام دهند. نتیجه‌ی این تلاش فکری ← پدید آمدن **اندیشه‌های اقتصادی** با گسترش و پیشرفت تمدن بشری ← **اندیشه‌ی اقتصادی تکامل** یافت و با عنوان **علم اقتصاد** بیان شد.

اهمیت علم اقتصاد :

- * امروز علم اقتصاد جایگاه والایی بین **مجموعه‌ی دانش و معارف بشری** دارد.
- * رشته‌ی اقتصاد در **معتبرترین دانشگاه‌های جهان** با تخصص‌های گوناگون و متنوع تدریس می‌شود.
- * **نشریات علمی فراوانی** در رشته‌ی اقتصاد و گرایش‌های مختلف آن منتشر می‌شود.

اقتصاد و آموزه‌های اسلامی :

* دین اسلام در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و **دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه** قرار می‌دهد. (ربنا اتنا فی الدنيا حسنه و فی الآخرة حسنه)

* در کنار **ارتقای معنوی انسان**، **بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی** را قبول ندارد.

* اسلام **در دسترس نبودن معاش** را خطری می‌داند که **اعتقادات انسان** را تهدید می‌کند. (من لا معاش له، لا معاد له)

* از نظر اسلام تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده است و فردی که برای **ارتقای سطح زندگی خانواده یا ممنوعان** می‌کوشد، همانند کسی که **در راه خدا جهاد** می‌کند، شایسته‌ی تقدیر است. (الکاد علی عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله)

* اسلام عقل انسان را به تنهایی برای موفقیت در رسیدن به هدف کافی نمی‌داند و فلسفه‌ی فرستادن پیامبران و ارائه‌ی دین نیز به همین دلیل است.

* قرآن تأکید می‌کند رفع همه‌ی مشکلات انسان در **گرونی عمل به آموزه‌های الهی** است.

* یکی از علت‌های توجه اسلام به اقتصاد، **اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی** در اجتماع و زندگی جمع انسان‌ها و تأثیر آن بر همه‌ی جنبه‌های زندگی (اجتماعی - سیاسی و فرهنگی) فرد، خانواده و جامعه است.

* کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد، بسیار آسیب‌پذیر بوده و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود.

* اگر جامعه‌ی اسلامی به دنبال **حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی** خود باشد، باید به **رشد و پیشرفت اقتصادی** به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کنند.

چند مفهوم اولیه :

کالا:

* **شیئی با ارزش اقتصادی و بازاری**

* برای **تامین نیاز یا خواسته‌ای** تولید می‌شود.

* مانند محصولات غذایی، لوازم‌التحریر، لباس، دارو، اسباب‌بازی، پارچه، انواع میوه و ...

* برای به دست آوردن کالاها باید به تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان **پول** بدهیم.

* کالا مفهومی **اقتصادی** است، بنابراین اشیایی که در **بازار خرید و فروش نمی‌شوند**، کالا به‌شمار نمی‌روند.

خدمات:

* آن‌چه **غیر ملموس و غیر فیزیکی** است و انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و نیاز یا خواسته‌اش را برطرف می‌سازد.

مثال خدماتی که معلمان، پزشکان، رانندگان و مشاوران حقوقی ارائه می‌دهند.

انواع کالا	تعریف	مثال
کالای مصرفی	در بازار عرضه می‌شوند و توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری می‌شوند و به مصرف می‌رسند.	گوجه‌فرنگی که خانواده‌ها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند.
کالای واسطه‌ای	کالاهای عرضه‌شده در بازار توسط تولیدکنندگان دیگری برای ادامه‌ی فرایند تولید و تبدیل به کالای مختلف، خریداری و مورد استفاده قرار می‌گیرند.	گوجه‌فرنگی که توسط کارخانه‌ها خریداری و برای تولید رب گوجه‌فرنگی به کار می‌رود.
کالای بادوام	این کالاها، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد و با یک بار مصرف، تمام نمی‌شوند.	اتومبیل، یخچال در منزل
کالای سرمایه‌ای	به کالاهای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شوند.	یخچال در مغازه‌ی بستنی‌فروشی، تراکتور و ماشین‌آلات کارخانه‌ها، ابزارهای تولیدی
کالای ضروری	برای تأمین نیازهای اولیه مصرف می‌شوند. فرد به‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر نمی‌دهد.	خوراک، پوشاک، مسکن، نمک، دارو
کالای لوکس و تجملی	برای تأمین نیازهای کم‌اهمیت‌تر مصرف می‌شوند. فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالا را تغییر می‌دهد.	نورافشان، فرش‌های گران‌قیمت

* ضروری یا تجملی بودن کالا از **فردی به فرد دیگر**، از **زمانی به زمان دیگر** و از **جامعه‌ای به جامعه‌ی دیگر** متفاوت است.

بازیگران و فعالان عرصه‌ی اقتصاد:

* هر یک از افراد و سازمان‌های فعال در عرصه‌ی اقتصاد نقش و وظیفه‌ای دارند:

- ۱- **بازیگران خرد:** افراد، خانواده‌ها یا شرکت‌ها، انواع **مؤسسات انتفاعی** یا **غیرانتفاعی**، **خبریه‌ها** و ... که در تولید محصولات و یا مصرف آن‌ها و مبادله با یک‌دیگر نقش ایفا می‌کنند.
- ۲- **بازیگران کلان:** دولت که برای ایجاد نظم و انضباط و نظارت بر عملکرد اقتصاد یا تأمین برخی نیازهای عمومی (مثل دفاع نظامی) فعالیت می‌کند.
- ۳- **سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی و منطقه‌ای:** با کمک این سازمان‌ها روابط اقتصادی بین کشورها بیش‌تر رونق می‌گیرد و حقوق همه‌ی طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ شود.

سوالات تشریحی

ردیف	«سوالات»	نمره
الف)	<p>ص یا غ بودن عبارات زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱. دین اسلام به عنوان دینی کامل، در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه دارد. (کتاب درسی اقتصاد و آموزش‌های اسلامی)</p> <p>صیحیح ☐ غلط ☐</p> <p>۲. تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً ریشه در اعتقادات و تجربیات او دارد. (تحف آیات حضرت معصومه ع)</p> <p>صیحیح ☐ غلط ☐</p> <p>۳. کالای واسطه‌ای کالایی است که برای تأمین نیازهای اولیه‌ی انسان تولید می‌شود. (تهران، فرهنگستان ع)</p> <p>صیحیح ☐ غلط ☐</p> <p>۴. گوجه‌فرنگی که توسط کارخانه رب‌گوجه خریداری شده باشد کالای مصرفی نام دارد. (یزد، ناظم پور ع)</p> <p>صیحیح ☐ غلط ☐</p> <p>۵. نورافشان و کالاهای مصرفی گران‌قیمت که فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف آن‌ها را تغییر می‌دهد، از نظر اقتصادی کالای ضروری محسوب می‌شوند. (تحف آید، حاج محمد بنعلی ع)</p> <p>صیحیح ☐ غلط ☐</p>	۱/۲۵
ب)	<p>عبارات زیر را کامل کنید.</p> <p>۶. محرک انسان برای فعالیت و تلاش اقتصادی ... است. (شهریارزی ع)</p> <p>۷. ملاک بهترین روش استفاده از منابع و امکانات این است که با استفاده از این منابع بتوان ... را به دست آورد و ... را برای انسان فراهم کرد. (شاهین، شهر، فضیلت ع)</p> <p>۸. علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به صورت رابطه‌ی بین منابع و ... و نیازهای ... مطالعه کرده و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی را مدیریت می‌کند. (هب، علامه طباطبایی ع)</p> <p>۹. هدف علم اقتصاد ... انسان برای بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش به‌منظور استفاده از ... و ... خویش است. (کتاب درسی تعریف علم اقتصاد)</p> <p>۱۰. اگر کالاهای بادوام، در فرآیند تولید و به‌وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته شوند، ... نامیده می‌شوند. (کتاب درسی چند مفهوم اولیه)</p> <p>۱۱. یک دانش‌آموز می‌تواند زمانی را که در اختیار دارد، به سینما رفتن و تماشای یک فیلم یا مطالعه و یادگیری و افزایش دانش و مهارت اختصاص دهد. اگر وی تصمیم بگیرد به سینما برود، در واقع فرصت افزایش مهارت و دانش را از دست داده است که آن را می‌توان به عنوان ... در نظر گرفت. (تحف آید، شهیدی مکه ع)</p> <p>۱۲. اگر در قطعه‌ای از زمین به جای کشت برنج، گندم تولید شود، هزینه‌ی فرصت تولید گندم ... (تحف آید، شهیدی مکه ع)</p>	۱/۷۵

ردیف	«سوالات»	نمره								
پ)	۱۳. هر یک از مثال‌ها مربوط به کدام یک از انواع کالا می‌باشد؟ (تبریز، شاهدختیان - ۹)	۱								
	<table border="1"> <tr> <td>الف) کالای سرمایه‌ای</td> <td>۱) چراغ اتومبیل در یک کارگاه اتومبیل‌سازی</td> </tr> <tr> <td>ب) کالای واسطه‌ای</td> <td>۲) گوجهی مصرفی در خانه</td> </tr> <tr> <td>ج) کالای مصرفی</td> <td>۳) ماشین لباسشویی در خانه</td> </tr> <tr> <td>د) کالای تجملی</td> <td>۴) چرخ خیاطی برای فرد خیاط</td> </tr> </table>	الف) کالای سرمایه‌ای	۱) چراغ اتومبیل در یک کارگاه اتومبیل‌سازی	ب) کالای واسطه‌ای	۲) گوجهی مصرفی در خانه	ج) کالای مصرفی	۳) ماشین لباسشویی در خانه	د) کالای تجملی	۴) چرخ خیاطی برای فرد خیاط	
الف) کالای سرمایه‌ای	۱) چراغ اتومبیل در یک کارگاه اتومبیل‌سازی									
ب) کالای واسطه‌ای	۲) گوجهی مصرفی در خانه									
ج) کالای مصرفی	۳) ماشین لباسشویی در خانه									
د) کالای تجملی	۴) چرخ خیاطی برای فرد خیاط									
ت)	<p>گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>۱۴. در اسلام تلاش شخص برای ارتقای سطح معیشت خود و خانواده به مانند ... است. (تهران - امام صادق - ۱۶)</p> <p>الف) کمک به فقرا و مستمندان ب) امر به معروف و نهی از منکر ج) جهاد در راه خدا د) انفاق در راه خدا</p> <p>۱۵. هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از ... است. (تهران - پسر حسینی - ۱۶)</p> <p>الف) منابع سرمایه‌ای ب) عوامل تولید ج) منابع و امکانات د) منابع نامحدود</p> <p>۱۶. آن دسته از محصولاتی که تولید و عرضه می‌شوند و تماماً توسط خانواده‌ها مصرف می‌شوند چه نام دارند؟ (مشهد - مهر - ۱۶)</p> <p>الف) کالاهای مکمل ب) کالاهای واسطه‌ای ج) کالاهای مصرفی د) کالاهای سرمایه‌ای</p> <p>۱۷. به کالاهایی که تولیدکنندگان برای تولید کالاهای مختلف دیگر خریداری می‌کنند، کالای ... می‌گویند. (شهریار - زای - ۱۶)</p> <p>الف) واسطه‌ای ب) مصرفی ج) ضروری د) تجملی</p> <p>۱۸. گوجه‌فرنگی‌ای که خانوارها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند «...» نام دارد اما وقتی همان گوجه‌فرنگی توسط کارخانه خریداری می‌شود و برای تولید کالاهای دیگر مثل رب گوجه‌فرنگی به کار می‌رود «...» نام دارد. (تهران - پسر حسینی - ۱۶)</p> <p>الف) کالای مصرفی - کالای مصرفی ب) کالای واسطه‌ای - کالای مصرفی ج) کالای مصرفی - کالای بادوام د) کالای مصرفی - کالای واسطه‌ای</p> <p>۱۹. یک تولیدکننده‌ی درب و پنجره با میزان چوبی که در اختیار دارد، تعدادی درب می‌سازد. در این صورت هزینه‌ی فرصت این تولیدکننده ... الف) تعداد پنجره‌ای است که نساخته است. ب) تعداد دربهایی است که نساخته است. ج) هزینه‌ی خرید چوب برای ساخت درب است. د) درآمدی است که با فروش درب‌ها به دست می‌آورد. (زاهدان - فرهنگ - ۱۶)</p>	۱/۵								
ث)	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۲۰. دو نکته‌ای را که در مورد منابع و امکانات مطرح می‌شود، ذکر کنید. (مرادیه، محمد رسول - ۱۶)</p> <p>۲۱. بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟ (تجف آباد، حضرت معصومه - ۱۶)</p> <p>۲۲. موضوعات علم اقتصاد را فقط نام ببرید. (چهار مورد) (فرجک، فضیلت - ۱۶)</p> <p>۲۳. ایجاد نظم و انضباط و نظارت بر عملکرد اقتصاد بر عهده‌ی کدام نهاد است؟ (فرجک، شهید رحیمی - ۹)</p>	۲								

ردیف	«سؤالات»	نمره
۱/۵	۲۴. سه نکته‌ی مهم در تعریف علم اقتصاد را مشخص کنید. <small>(ه.، عا. ه. ص. ط. ی. ب. ۱۶)</small>	۱/۵
	۲۵. چهار نوع کالای واسطه‌ای را نام ببرید. <small>(س. ن. ه. ی. ا. م. خ. م. ن. ی. ۱۶)</small>	
	۲۶. کالاهای ضروری و کالاهای لوکس را تعریف کنید. <small>(ه. م. ن.، ق. ج. ن. ش. ا. ه. د. ۹)</small>	
ج	۲۷. گزینه‌های زیر را به هم مربوط کنید. <small>(ت. ج. ف. ا. د.، م. ع. ر. ف. ت. ۱۶)</small>	۱/۵
	نان	موتور اتومبیل
	تجملی	ضروری
	فرش‌های گران قیمت	واسطه‌ای
ج	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.	۹/۵
	۲۸. منظور از سیری ناپذیر بودن انسان چیست؟ <small>(ا. س. ل. م. ش. ه. ر.، ا. ل. ط. م. ۱۶)</small>	۹/۵
	۲۹. منظور از داشتن قابلیت مصارف متعدد منابع و امکانات چیست؟ مثال بزنید. <small>(ق. د. و. س.، ف. ا. ن. س. ۱۶)</small>	
	۳۰. علم اقتصاد را تعریف نمایید. <small>(ب. ی. ر. ج. ن. د.، ن. ش. ی. خ. م. ط. و. س. ۱۶)</small>	
	۳۱. هدف علم اقتصاد چیست؟ <small>(ش. ه. ر. ق. د. س.، ی. و. ن. د. ر. گ. ن. ۱۶)</small>	
	۳۲. بین وضعیت اقتصادی و استقلال فرهنگی - سیاسی جامعه چه ارتباطی وجود دارد؟ <small>(ق. ر. ج. ک. ت.، ص. ی. ل. ۹)</small>	
	۳۳. دیدگاه اسلام نسبت به اقتصاد چگونه است؟ <small>(م. ا. ل. د.، ش. ر. ی. ع. ت. ۱۶)</small>	
	۳۴. کالا و خدمات را به اختصار توضیح دهید. <small>(ب. ن. د. ر. ع. ی. ا. س.، ر. ا. ی. ۱۶)</small>	
	۳۵. هزینه فرصت را با یک مثال توضیح داده، بنویسید چگونه در تصمیم‌گیری به ما کمک می‌کند؟ <small>(ت. ه. ر. ا. ن.، م. ف. ی. د. ۳- ۱۶)</small>	
	۳۶. چرا افراد باید در میان خواسته‌های خود به انتخاب دست بزنند؟ <small>(ک. ت. ب. د. ر. س.، م. س. ت. ل. ی. ا. ن. ت. خ. ا. ب. ۱۶)</small>	
	۳۷. به نظر شما با به‌کارگیری روش علمی، چه مسائلی را در زندگی اقتصادی جامعه می‌توان پیش‌بینی کرد؟ <small>(ک. ت. ب. د. ر. س.، ع. ل. م. ا. ن. د. ر. ی. ا. ر. ی. ج. م. و. م. و. ع. ا. ب. ی. ح. ت. م. ک. ن. د.؟)</small>	
	۳۸. به نظر شما دولت چگونه می‌تواند بر فعالیت تولیدکنندگان نظارت کند؟ <small>(ک. ت. ب. د. ر. س.، ی. ا. ز. ت. ک. ر. ا. ن. و. ف. ا. ل. ا. ن. ع. ر. ص. ه. ی. ا. ق. ت. ص. ا. د.)</small>	
	۳۹. زمانی داشتن تلفن همراه کالایی تجملی بود. اساسی و ضروری بودن تلفن همراه با لوکس و تجملی بودن آن، چگونه تعیین می‌شود؟ <small>(ک. ت. ب. د. ر. س.، ج. ن. ا. م. م. ف. ه. و. ا. و. ل. ی. ه.)</small>	
	۴۰. فعالان اقتصادی خرد، کلان و بین‌المللی را نام ببرید. <small>(ک. ت. ب. د. ر. س.، ی. ا. ز. ت. ک. ر. ا. ن. و. ف. ا. ل. ا. ن. ع. ر. ص. ه. ی. ا. ق. ت. ص. ا. د.)</small>	

سوالات تستی

۱. اگر بپذیریم که انسان موجودی کمال‌جو است، مرتفع شدن قسمتی از احتیاجاتش منجر به ... در او می‌شود. (سواسی-۸۴)
- ① شکل‌گیری نیازهای جدید
② به وجود آمدن احساس بی‌نیازی و رضایت
③ شکل‌گیری عیش کم‌تر برای رفع نیازهای جدید
④ گذشت از نیازهای تازه شکل یافته و حذف آن‌ها
۲. در عرصه‌ی علم اقتصاد، کدام مورد به عنوان موضوعی «نامحدود» مورد بررسی قرار می‌گیرد؟ (زاد-۷۹)
- ① امکانات
② ثروت
③ خواسته‌ها
④ کالاهای مصرفی
۳. محرک انسان برای فعالیت و تلاش اقتصادی، چیست؟ (زاد-۷۹)
- ① احساس رضایت
② امکانات مادی
③ رفع نیازهای مادی
④ دوراندیشی
۴. بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟ (سواسی-۸۵)
- ① به‌کارگیری منابع و امکانات موجود در حد رفع نیازهای داخلی جامعه
② استفاده‌ی کم‌تر از آن‌ها به استناد اینکه این منابع به آیندگان نیز تعلق دارد.
③ کسب بیش‌ترین «میزان منافع» از منابع موجود و فراهم‌آوری سطح بالاتری از رفاه برای انسان
④ استفاده از آن‌ها برای «نیازهای نامحدود مادی» جامعه که در نتیجه منجر به تأمین رفاه عمومی خواهد شد.
۵. دستیابی به بیش‌ترین میزان منافع و فراهم ساختن سطح بالاتری از رفاه برای انسان، ملاک سنجش چیست؟ (زاد-۷۹)
- ① مصرف هرچه بیش‌تر
② تأمین رفاه زیاد و رفع نیازهای تجملی
③ رفع نیازهای نامحدود انسان
④ بهترین روش استفاده از منابع و امکانات
۶. در کدام فرآیند، «گوجه فرنگی» به ترتیب یک کالای مصرفی و واسطه‌ای تلقی می‌شود؟ (خارج‌کشور-۹۲)
- ① در «سالاد خانگی» مصرف می‌شود - در تولید «رب» استفاده می‌شود.
② در تولید «سس» به‌کار می‌رود - در «برخی غذاها» مصرف می‌شود.
③ در تولید «رب» به‌کار می‌رود - در تولید «سس» استفاده می‌شود.
④ در «سالاد خانگی» مصرف می‌شود - در کنار «کیاب» تناول می‌شود.
۷. توضیح مربوط به هر مورد، به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟ (آزمون کانون-۹۲)
- «تابلو فرش نفیس، کولر منزل، مشاوره‌ی حقوقی، سی دی آموزش زبان انگلیسی، رایانه‌ی شخصی، نان، لباس»
- ① کالای تجملی، کالای سرمایه‌ای، خدمات، خدمات، کالای سرمایه‌ای، کالای ضروری، کالای ضروری
② کالای لوکس، کالای بادوام، خدمات، کالای مصرفی، کالای بادوام، کالای ضروری، کالای ضروری
③ کالای لوکس، کالای ضروری، خدمات، خدمات، کالای بادوام، کالای مصرفی، کالای بادوام
④ کالای سرمایه‌ای، کالای مصرفی، کالای تجملی، کالای بادوام، کالای سرمایه‌ای، کالای ضروری، کالای لوکس
۸. ورقه‌های فولادی تولید شده‌ای که کارخانه‌ی اتومبیل‌سازی خریداری می‌کند، «چه نوع کالایی» است؟ (زاد-۷۸)
- ① واسطه‌ای
② مصرفی
③ ضروری
④ نهایی
۹. اگر زمینی را به کشت «پنبه» اختصاص دهیم، عملاً از گندمی که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم صرف‌نظر کرده‌ایم، یا اگر پولمان را به خرید «لباس» و سایر ملزومات «اختصاص دهیم از خرید «کتاب» و نفعی که از خواندن آن می‌توانستیم ببریم، محروم می‌شویم در این رابطه، کدامیک «هزینه‌ی فرصت از دست رفته» تلقی می‌شود؟ (سواسی-۷۸)
- ① «خرید لباس» که نیازی به خرید آن نبوده است.
② «میزان پنبه» که از آن استفاده لازم را نبرده‌ایم.
③ «میزان محصول گندم» که از آن صرف‌نظر کرده‌ایم.
④ سایر «ملزومات» که غالب آن‌ها، اضافه و غیرقابل استفاده بوده است.

۱۰. در عبارت «زمینی را به کشت پنبه اختصاص داده‌ایم، در صورتی که می‌توانستیم در آن گندم بکاریم و این محصول را برداشت کنیم»، هزینه

(خارج کشور-۸۶)

فرصت کدام است؟

- ① تفاوت قیمت پنبه و گندم است.
- ② مقدار پنبه‌ای است که به فروش می‌رسانیم.
- ③ میزان محصول گندمی است که از آن صرف‌نظر کرده‌ایم.
- ④ میزان ضرری است که در صورت کشت گندم متحمل می‌شدیم.

۱۱. خیاطی می‌تواند در یک ساعت یک شلوار یا دو عدد پیراهن بدوزد. اگر خیاط تصمیم بگیرد که شلوار بدوزد، هزینه فرصت او کدام گزینه خواهد

(آزمون کانون-۹۱)

بود؟

- ① یک عدد شلوار و یک عدد پیراهنی که می‌توانست در همان زمان یک ساعت بدوزد.
- ② دو عدد پیراهنی که می‌توانست در همان زمان یک ساعت بدوزد.
- ③ پولی که از فروش شلوار می‌تواند به‌دست آورد.
- ④ زمانی که به دوخت شلوار اختصاص داده است.

۱۲. تولیدکننده‌ای می‌تواند از مواد اولیه پلاستیک، عروسک‌هایی به مجموع ارزش ۳۰ ریال تولید کند، همچنین از این مواد اولیه می‌تواند ظروف

آشپزخانه تولید کند، یا با پولی که در اختیار دارد، می‌تواند اتومبیل بخرد یا آن را صرف خرید خانه کند. در این صورت کدام گزینه درست است؟

(آزمون کانون-۹۳)

- ① هزینه‌ی فرصت خرید اتومبیل، پولی است که بابت خرید آن می‌پردازد.
- ② هزینه‌ی فرصت خرید خانه، ظروف آشپزخانه‌ای است که از تولید آن‌ها صرف‌نظر کرده‌است.
- ③ هزینه‌ی فرصت تولید ظروف آشپزخانه، پولی است که از فروش آن‌ها به‌دست می‌آورد.
- ④ هزینه‌ی فرصت تولید عروسک، ظروف آشپزخانه‌ای است که از تولید آن‌ها صرف‌نظر کرده‌است.

۱۳. شخصی می‌خواهد بین کارکردن و رفتن به دانشگاه یکی را انتخاب کند. هزینه‌های یک سال تحصیل در دانشگاه شامل هزینه ثبت‌نام به

میزان ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال، هزینه خرید کتاب و ملزومات به میزان ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و هزینه رفت و آمد برابر ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. اما

اگر این شخص یک سال کار کند، درآمد خالصی معادل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال خواهد داشت. هزینه فرصت یک‌سال تحصیل در دانشگاه برای

(آزمون کانون-۹۳)

شخص مذکور کدام است؟

- ① هزینه‌های اضافی که در طی یک‌سال تحصیل، برای فرد به‌وجود می‌آید.
- ② مجموع هزینه‌هایی که در طول یک‌سال تحصیل در دانشگاه باید بپردازد.
- ③ ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد خالصی که از آن صرف‌نظر کرده است.
- ④ دانشی که در طی یک‌سال تحصیل در دانشگاه می‌تواند کسب کند.

۲۰. منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. حتی اگر مشکل کمبود منابع نداشتیم و داشته‌های بشر نامحدود باشد، انسان در بهره‌برداری از این منابع محدودیت دارد، به عبارت دیگر این منابع و امکانات برای انسان، هم امکان مصارف متعددی دارد و هم با روش‌های مختلفی می‌تواند از آن‌ها استفاده کند.

۲۱. با استفاده از منابع، بتوان بیش‌ترین میزان منافع (مانند تولید) را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

۲۲. ۱- چگونگی تصمیم‌گیری مردم در مورد خریدن یا نخریدن یک کالا و تعیین مقدار کالایی که باید بخرند. ۲- چگونگی تصمیم‌گیری تولیدکنندگان درباره‌ی تولید یا میزان تولید یک کالا. ۳- چرا قیمت بعضی کالاها افزایش می‌یابد اما قیمت بعضی ثابت می‌ماند یا حتی کاهش می‌یابد؟ ۴- چرا بعضی مؤسسات تولیدی به سودهای سرشار دست می‌یابند اما بعضی دیگر ضرر می‌کنند و حتی ورشکسته می‌شوند.

۲۳. دولت

۲۴. نامحدود بودن نیازها - کمیابی منابع - قابلیت مصارف متعدد منابع

۲۵. آهن - گندم - چغندر قند - نخ برای تولید پوشاک

۲۶. اگر فردی به رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار مصرف آن را تغییر ندهد به اصطلاح اقتصادی «کالای ضروری» است (مثل نمک و دارو) و اگر فرد با کوچک‌ترین در قیمت، مصرف کالایی را تغییر دهد، اصطلاحاً آن کالا «کالای لوکس و تجملی» نام دارد. ضروری یا تجملی بودن مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر، زمانی به زمان دیگر، از جامعه‌ای به جامعه‌ای دیگر متفاوت خواهد بود.

۲۷. نان (ضروری)، فرش‌های گران‌قیمت (تجملی)، موتور اتومبیل (واسطه‌ای)

۲۸. انسان موجودی کمال‌جو است؛ به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود.

۲۹. بدین معنی است که از آن‌ها می‌توان برای رفع نیازهای مختلف و متنوع استفاده کرد، مثلاً: زمین‌های کشاورزی را هم می‌توان برای تولید پوشاک به زیر کشت پنبه برد و هم برای تهیه‌ی غذا در آن گندم کاشت.

۱. صحیح

۲. غلط - تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً در نیازها و خواسته‌های نامحدود او ریشه دارد.

۳. غلط - کالای ضروری برای تأمین نیازهای اولیه‌ی انسان تولید می‌شود.

۴. غلط - گوجه‌فرنگی‌ای که توسط کارخانه‌ی رب‌گوجه خریداری شده باشد کالای واسطه‌ای نام دارد.

۵. غلط - اگر فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالایی را تغییر دهد، اصطلاحاً آن کالا، کالای تجملی و لوکس نام دارد.

۶. نیازها

۷. بیش‌ترین میزان منافع - سطح بالاتری از رفاه

۸. عوامل تولید کمیاب - مادی نامحدود او

۹. راهنمایی - منابع - امکانات

۱۰. کالاهای سرمایه‌ای

۱۱. هزینگی فرصت سینما رفتن

۱۲. میزان محصول برنجی است که از تولید آن صرف‌نظر کرده‌ایم.

۱۳. ۱) کالای واسطه‌ای (۲) کالای مصرفی
۳) کالای بادوام (۴) کالای سرمایه‌ای

۱۴. گزینه‌ی «ج»

۱۵. گزینه‌ی «ج»

۱۶. گزینه‌ی «ج»

۱۷. گزینه‌ی «الف»

۱۸. گزینه‌ی «د»

۱۹. گزینه‌ی «الف»

۳۰. علم اقتصاد، علمی است که انتخاب‌های بشر را به‌صورت رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب (که موارد استفاده‌ی مختلف دارند) و نیازهای مادی نامحدود او مطالعه و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.

۳۱. هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش به‌منظور استفاده از منابع و امکانات خویش است.

۳۲. کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابه‌سامان باشد و نتواند پایه‌ی بقیه‌ی کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه‌جانبه حرکت کند، بسیار آسیب‌پذیر و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود. چنین جامعه‌ای نمی‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده‌ی خویش را تعیین کند و به‌شدت تحت تأثیر فرهنگ‌های مهاجم قرار می‌گیرد؛ از این‌رو، جامعه‌ی اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه‌ی یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

۳۳. دین اسلام دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه قرار می‌دهد. عبادت را صرفاً در رابطه با خدا محدود نمی‌کند و به همه ارتباطات و پیوندهای افراد با یکدیگر (از جمله روابط اقتصادی) هم‌رنگ عبادت می‌زند. اسلام در دسترس نبودن معاش را خطری می‌داند که اعتقادات انسان را تهدید می‌کند. از نظر اسلام تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده است. از نظر اسلام اقتصاد در زندگی فرد اهمیت ویژه‌ای دارد؛ اما عقل انسان را به تنهایی برای موفقیت و رسیدن به هدف کافی نمی‌داند.

۳۴. کالا: شیئی باارزش اقتصادی و بازاری است که برای تأمین نیاز با خواسته‌ای تولید می‌شود. برای به دست آوردن کالاها باید به تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان آن، پول بپردازیم.

خدمات: آن‌چه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به‌وسیله‌ی آن نیازهایش را برطرف می‌سازد و غیرملموس و غیرفیزیکی است، خدمات نام دارد.

۳۵. به عنوان مثال، شخصی که زمین کشاورزی دارد قبل از زراعت به این می‌اندیشد که در زمین خود چه محصولی را بکارد. او فهرستی از محصولات را در ذهن خود دارد و با محاسبه‌ی منافع فروش آن‌ها در پایان گزینه‌های خود را از بالا به پایین مرتب می‌کند. وی نمی‌تواند هم‌زمان چند محصول را انتخاب کند و به ناچار باید از فهرست خود یکی را انتخاب کند. مقدار منافع از دست داده گزینه‌ی دوم هزینه‌ی فرصت انتخاب گزینه‌ی اول است. اقتصاددانان به این هزینه‌ی مهم «هزینه‌ی فرصت» می‌گویند.

۳۶. انسان‌ها باید با بهترین روش و در بهترین محل استفاده، انتخاب بهینه‌ای را از منابع و امکانات به عمل آورند و بیشترین منافع را برای خود و جامعه تأمین کنند. بدین ترتیب انسان با یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی و موضوع اصلی علم اقتصاد یعنی انتخاب روبه‌رو می‌شود.

۳۷. به عنوان مثال: افزایش بارندگی در طول سال و مهار آب از طریق سدسازی → افزایش محصولات کشاورزی → پایین آمدن قیمت محصولات کشاورزی و به‌عکس افزایش حقوق کارکنان دولت → بالا رفتن نرخ تورم

۳۸. دولت می‌تواند با کمک بازرسان خود فعالیت تولیدکنندگان را تحت‌نظر بگیرد. اگر آن‌ها مثلاً اصول بهداشت یا کیفیت مناسب کالا را رعایت نکردند، از ارائه‌ی فعالیت آن‌ها جلوگیری می‌کند، یا این‌که با سیاست‌هایی مانند گرفتن مالیات و دادن کمک‌های بلاعوض تولید بعضی کالاها را تشویق و از تولید بعضی کالاها جلوگیری بکند.

۳۹. مصرف‌کننده، میزان اهمیت کالا را با حساسیت خود نسبت به قیمت نشان می‌دهد. اگر افراد علی‌رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر ندهند، کالا ضروری است و اگر فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف آن را تغییر دهد، اصطلاحاً کالای لوکس و تجملی خواهد بود، همان‌طور که ملاحظه می‌شود ضروری یا تجملی بودن کالا از فردی به فرد دیگر و از جامعه‌ای به جامعه‌ی دیگر متفاوت خواهد بود.

۴۰. فعالان اقتصادی خرد: افراد، خانواده‌ها یا شرکت‌ها، انواع مؤسسات انتفاعی یا غیرانتفاعی، خیریه‌ها و ... که در تولید محصولات و یا مصرف آن‌ها و مبادله با یکدیگر نقش ایفا می‌کنند.

فعالان اقتصادی کلان: دولت که برای ایجاد نظم و انضباط و نظارت بر عملکرد اقتصاد یا تأمین برخی نیازهای عمومی فعالیت می‌کند. فعالان اقتصادی بین‌المللی: نهادهایی در سطح جهان که با کمک آن‌ها روابط اقتصادی بین کشورها بیش‌تر رونق می‌گیرد و حقوق همه‌ی طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ می‌شود. (سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی، جهانی یا منطقه‌ای)

گزینه ۱

کالاهایی که توسط تولیدکنندگان برای ادامگی فرآیند تولید و تبدیل آن‌ها به کالاهای مختلف دیگر، خریداری و مورد استفاده قرار می‌گیرد، «کالاهای واسطه‌ای» نام دارد. مانند ورقه‌های فولادی تولید شده که توسط کارخانه‌ی اتومبیل‌سازی خریداری می‌شوند.

گزینه ۳

وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعددی دارد، به مصرف خاصی می‌رسانیم در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف‌نظر کرده‌ایم، مثلاً اگر زمینی را به کشت پنبه اختصاص دادیم، عملاً از گندمی که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم، صرف‌نظر کرده‌ایم.

گزینه ۳

وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعدد دارند، به مصرف خاصی می‌رسانیم، در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف‌نظر کرده‌ایم؛ مثلاً اگر زمینی را به کشت پنبه اختصاص دهیم، عملاً از گندمی که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم، صرف‌نظر کرده‌ایم. یعنی، هزینه‌ی فرصت کاشت پنبه، میزان محصول گندمی است که از آن صرف‌نظر کرده‌ایم.

گزینه ۲

هزینه‌ی فرصت بیانگر آن چیزی است که از آن صرف‌نظر کرده و به‌عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در این مثال، خیاط با تصمیم گرفتن به دوخت شلوار از دوخت دو عدد پیراهن محروم شده است؛ یعنی، هزینه‌ی فرصت دوخت یک عدد شلوار، دو عدد پیراهنی است که می‌توانست در همان زمان یک ساعت بدوزد.

گزینه ۴

هزینه‌ی فرصت تولید عروسک برای تولیدکننده، ظروف آشپزخانه‌ای است که از تولید آن‌ها صرف‌نظر کرده است و همچنین هزینه‌ی فرصت خرید اتومبیل، خانه‌ای است که از خرید آن صرف‌نظر کرده است.

گزینه ۳

هزینه‌ی فرصت برابر آن چیزی است که از آن صرف‌نظر کرده‌ایم. در صورت یک‌سال تحصیل در دانشگاه، شخص از درآمد خالصی معادل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال صرف‌نظر کرده است.

پاسخ سوالات تستی

گزینه ۱

اگر بپذیریم که انسان موجودی کمال‌جو است، با مرتفع شدن قسمتی از احتیاجاتش احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای جدید در او شکل می‌گیرد.

گزینه ۳

نیازهای انسان نامحدود است. منابع و امکانات موجود محدود است.

گزینه ۳

نیازهای مادی انسان محرک او برای فعالیت و تلاش اقتصادی است.

گزینه ۳

به یقین ملاک «بهترین بودن» این است که با استفاده از این منابع بتوان بیش‌ترین میزان منافع را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

گزینه ۴

به یقین ملاک «بهترین بودن» این است که با استفاده از این منابع بتوان بیش‌ترین میزان منافع را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

گزینه ۱

گوجه‌فرنگی‌ای که توسط خانوارها تهیه و به مصرف می‌رسد، «کالای مصرفی» نام دارد، اما وقتی همان گوجه‌فرنگی توسط کارخانه‌ها خریداری می‌شود و برای تولید کالای دیگر مثل «رب» گوجه‌فرنگی» به‌کار می‌رود، «کالای واسطه‌ای» نام دارد.

گزینه ۲

تابلو فرش نفیس ← کالای لوکس و تجملی

کولر منزل ← کالای بادوام

مشاوره‌ی حقوقی ← خدمات

سی‌دی آموزش زبان انگلیسی ← کالای مصرفی

رایانه‌ی شخصی ← کالای بادوام

نان ← کالای ضروری

لباس ← کالای ضروری